

GME 100
General and Professional Ethics
Dr. Abdullah AKPOLAT

Ethical Principles
(Moral Intelligence)
in Work Place

SOURCE

**Ahlaki Zeka, Mehmet Kanoğlu,
Hayat Yayınları, 2018**

Ethical principles in Preparing CV-1

Prepare your CV by examining example CVs from friends, internet. It is ok to copy other CVs.

Only provide correct info in your CV.

Daha önce denenmemiş, farklı ve orijinal bir CV hazırlama derdinde olmamak gerekir. Başka güzel CV'lerden kopya çekmekte sakınca yoktur. İnternette, kitaplardan ve arkadaşların CV'lerinden yararlanılabilir. Ancak unutulmalıdır ki CV'nin amacı kişiyi doğru tanıtmaktır. Kişiyi olduğundan farklı gösteren bir CV, başlangıçta bazı kapıları açabilir ama orta ve uzun vadede açılan tüm kapılar kapanacaktır. CV mümkünse az sayfadan oluşmalı, görsel olarak hem çekici ve sade hem de içerik olarak kolay anlaşılır olmalıdır.

CV'de sadece doğru bilgiler verilmelidir. Sahip olunmayan bir yetenek ya da beceri CV'ye yazılmamalıdır. Diyelim ki başvurulan iş için bir istatistik programını kullanabiliyor olmak önemli ama kişinin böyle bir becerisi yok. 'CV'de bunu görmezlerse beni görüşmeye bile çağırmazlar' diye düşünmek yanlıştır. Çağırılmazsa yapılacak bir şey yok demektir. Eğer kişi iş görüşmesine çağırılır ve istatistik programı kullanıp kullanamadığı sorulursa "biraz biliyorum" gibi kaçamak cevaplar yerine "bilmiyorum ama gerekirse öğrenebilirim" şeklinde cevap verilmelidir.

Ethical principles in Preparing CV-2

You may include things you know little.

CV'ye az bilinen konular da dâhil edilebilir. Mesela, kişi İngilizceyi iyi biliyor ama Almancayı az biliyorsa, Almanca bilgisinden hiç bahsetmemek yerine “Biraz Almanca biliyorum.” gibi doğru ifadelerle bunun CV’de yansıtılmasında yarar vardır.

CV is your mirror and will be deciding factor whether you will be invited for a job interview.

CV kişinin aynasıdır. CV kişiyle ilgili kanaat oluşmasında ilk adımı temsil eder ve adayın görüşmeye çağrılıp çağrılmayacağını büyük ölçüde belirler. İnsan kaynakları bölümünde bu konuda uzmanlaşmış kişiler için CV kişiyle ilgili bazı ipuçları verir. Mesela, özensiz ve rastgele hazırlanmış bir CV, kişinin dağınık biri olduğunu gösterir. Detaylı şekilde beceri ve yetenekleri içeren bir CV, kişinin detaylara önem veren dikkatli birisi olduğunu gösterir. Görsel olarak çekici bir CV, görünüşe önem veren birisi olduğuna dair ipuçları verir. Yüksek not ortalaması ile mezun olması çok ders çalışan biri olarak işte de çalışkan birisi olacağı kanaatini oluşturur. Spor, kültür ve sanat faaliyetleriyle ilgili hobilerin CV’de çokça yer alması adayın duygusal zekâsının yüksek ve iletişim yeteneklerinin iyi olduğuna işaret eder.

Ethical principles in Job Interview-1

Wear nice clothes. Make sure your outfit does not generate any prejudice.

Be honest to present trust.

Most important things a candidate can market are honesty and trust.

İyi giyinmek gerekir. Erkek aday takım elbise giymeli, kravat takmalı, tıraş olmalıdır. Bayan adayın inanç ve değerlerine ters olmamak kaydıyla önyargı oluşturmayacak saygın ve özenli bir görünümü tercih etmesinde yarar vardır. Bu özen sayesinde kişi iş görüşmesini ciddiye aldığını ve başvurduğu işe saygı duyduğunu göstermiş olur. Ayrıca karşıdakiler nezdinde olumlu bir ilk izlenim oluşturma şansı artar.

Güven telkin etmek için samimi olunmalıdır. Sorulan sorulara cevap verirken “acaba ne şekilde cevap vermem daha isabetli olur” diye düşünmek hatadır. Bunun yerine samimi cevaplar vermek gerekir. Samimiyet, karşıdakiler tarafından kolayca hissedilen bir erdemdir. Samimiyet, muhataplarda size karşı güven duygusu oluşturur. Görüşmede adayın pazarlayacağı en önemli yeteneği samimiyeti ve verdiği güven duygusu olmalıdır.

Ethical principles in Job Interview-2

It is ok to respond some questions with 'I don't know'.

Don't be aggressive even when provoked

Bilmiyorum demenin sakıncası yoktur. Hiç kimse her şeyi bilmek zorunda değildir. Üniversite hayatı meslek için gerekli tüm bilgi ve becerilerin öğrenildiği yer değildir. Üniversite, öğrenmenin öğrenildiği yerdir. Üniversitede, meslekle ilgili temel prensip, bilgi ve becerilerin yanında ihtiyaç duyulan bilgiye nasıl ulaşılacağı öğrenilir. Problem çözme becerisi kazanılır. Dolayısıyla başvurulana işe özel bazı bilgi ve becerilere sahip olmamak bir eksiklik olarak değerlendirilemez. Önemli olan adayın eksiklerini tamamlama arzusu ve işin gerektirdiği becerilere ulaşma konusunda göstereceği azim ve kararlılıktır. İş görüşmesinde sahip olunmayan bir beceri gündeme geldiğinde, "gerekirse öğrenebilirim" şeklinde karşılık vermek güven duygusunu yansıtır.

Agresif tutumlardan kaçınmak gerekir. İş görüşmesinde adayın canı ne kadar sıkılırsa sıkılsın, savunmaya geçmemeli ve agresif bir tavır takınmaktan uzak durmalıdır. Görüşmede duygularına teslim olmaması, adayın profesyonel olduğunu gösterir ve mutlaka olumlu bir iz bırakır.

Ethical principles in Job Interview-3

If asked, express your salary expectation.

It is ok to say good things about yourself.

Kendini övmenin sakıncası yoktur. Tevazu sahibi ve alçakgönüllü olmak ahlaki bir erdemdir ama bunun hangi şartlarda, nerede, nasıl ve hangi ölçüde gösterilmesi gerektiğini bilmek bir ahlaki zekâ göstergesidir. Bir devlet adamı, evindeki misafirlere karşı mütevazı olmalı ve onlara gerekli hürmet ve hizmeti yapmalıdır ama başka ülkelerin devlet adamlarına karşı vakur ve özgüvenli bir duruş sergilemelidir. Bir üniversite hocası, akrabalar arasında politik konular konuşulurken sanki kendi görüşü diğerlerinden daha değerliymiş gibi davranmamalı, bilgiçlik taslamamalıdır; ama meslektaşlarına seminer verirken ya da sınıfta ders anlatırken bilgi ve tecrübesini en üst seviyede göstererek muhataplarının saygısını hak ettiğini göstermelidir. İş görüşmesi tevazu yeri değildir; aksine bilgi, beceri ve yeteneklerin açıklıkla ve tam bir özgüvenle ortaya konması gereken bir ortamdır.

Sorulursa maaş beklentisi açıkça ifade edilmelidir. İş görüşmelerinde bazen adayın maaş beklentisi sorulur. Çok kişi bu soruya cevap vermek istemez. “Çok söylersem, bu kişi havada uçuyor, bize uymaz, diye düşünürler; az söylersem belki vermeyi düşündükleri ücretin de altına inerler.” gibi bir kaygıdır bunun nedeni. Maalesef bu kaygıyı haklı kılan bazı olumsuz işveren örnekleri mevcuttur. Fakat işverenin profesyonel olduğunu varsayalım. Eğer aday işe uygun bulunursa, verilecek maaş şirketin ücret politikasına göre belirlenir. İş görüşmesinde adayın talep ettiği ücretin fazlaca bir önemi yoktur. İş yeri belli bir ücret önerdiğinde, aday ücreti değerlendirir ve eğer uygun bulmuyorsa karşı talebini iletir. Gelecek cevaba göre de işi kabul edip etmeme kararını verir. Aday, nihai kararını verirken kendi durumunu ve ihtiyaçlarını etraflıca değerlendirmeli; ama iş görüşmesinde talep ettiği ücreti bir kriter olarak dikkate almamalıdır. Yani, ücret talebinin kabul edilmemesini ya da talep ettiği ücretle teklif edilen ücret arasındaki farkın miktarını bir gurur meselesi yapmamalıdır.

Ethical principles in Job Interview-4

Accept the outcome. You did your best.

Aday, elinden gelen en iyi CV'yi hazırlar. İş görüşmelerinde samimi ve özgüvenli davranır. Ama üniversiteden mezun olurken yapmayı planladığı işle gerçekte eline geçen iş arasında ciddi farklar vardır. Hayal kırıklığı yaşamaktadır. Yapması gereken sabretmek ve kismetine razı olmaktır. Bugün kişiyi memnun etmeyen iş yarın mutlu edebilir. Bugün kaçırdığı işe üzülen, yarın iyi ki olmamış diye sevinebilir.

Ethical principles for Employees-1

Do not associate yourself with illegal and unethical business practices.

Do your job well. Your position should serve the company not your career.

Admit and accept the responsibility when you make a mistake.

Helal kazanç kapsamında olmayan işlerden uzak durulmalıdır. “Ben yapmasam da başkası yapacak” gibi akıl dışı bahaneler kişiyi yasal olmayan ve haram işlere yöneltmemelidir. Kısa süren dünya hayatının kısa bir bölümünde avantaj sağlamak için ebedi hayatı karartmak hiç de akıllıca değildir.

İşin hakkı verilmelidir. Tembellik iyi bir huy değildir. Çalışan, maaşın az olduğunu ve daha fazlasını hak ettiğini düşünse bile işini savsaklama hakkına sahip değildir. Maaşını beğenmeyenin yapması gereken; işten ayrılmaktır. Hem işten ayrılmayıp hem de işi düzgün yapmamak ciddi bir ahlaki zekâ zaafına işaret eder.

Hatayı kabul etmek erdemdir. İş arkadaşları ve özellikle yönetici konumunda olan kişiler çalışanın hatasını söylediklerinde veya bir şeyle suçladıklarında hemen savunmaya geçmek doğru bir tepki biçimi değildir. Eğer belirtilen görüş ve iddialar yanlış ise sinirlenmeden, sakın kalarak, kendinden emin bir şekilde, düzgün cümlelerle kişi kendini ifade etmelidir. İddialarla ilgili doğru ve yanlış olan unsurlar birbirinden ayrılarak açıklanmalıdır. Eğer iddialar doğru ise içtenlikle kabul etmek, özür dilemek ve varsa açıklamasını yapmak gerekir.

Ethical principles for Employees-2

Saying 'I am sorry' is good. It is not a deficiency to apologize.

Do not gossip in the work place.

Özür dilemek iyidir. Özür dilemek bir zaaf değildir; aksine bir erdemdir. Yerinde ve zamanında olmak şartıyla ... Bayburtlu arkadaş örneğinde olduğu gibi hatayı kabul etmek ve özür dilemek en doğru tavidir. Özür diledikten sonra muhatabın yaklaşımı daha olumlu olacak ve varsa açıklamayı daha anlayışlı bir ruh hali ile dinleyecektir.

Dedikodu yapmak kötüdür. Gerek iş ortamında gerekse başka mekânlarda çalışanlar ve yöneticilerle ilgili dedikodu yapmaktan kaçınmak gerekir. Dedikoducu olmayanların, dedikodu yapması ile tanınan kişilerden uzak durmasında yarar vardır. İnsanlar arasında güveni, saygıyı ve sevgiyi yok eden, onları birbirinden uzaklaştıran toplumsal bir vebadır dedikodu. Çalışma ortamında huzuru kaçıırır, kargaşayı ve kaosu davet eder. Uyum içinde ve karşılıklı saygı ile çalışan insanlar dedikodu kazanı kaynamaya başladıktan bir süre sonra kampaşmaya başlarlar.

Ethical principles for Employees-3

Do not associate in practices to harm other employees.
Prioritize helping yourself not harming others.

Use other people's experiences for yourself

Başkasına zarar vermek yerine kendimize fayda sağlamaya öncelik verelim. İş yerinde birisine çok kızgınız ve ona zarar vermek istiyoruz. Bunun için kendimize göre haklı nedenlerimiz var. Belki o kişi bizim hakkımızı yemiştir veya bizi mağdur etmiştir. Fakat bir problem var. Ona zarar verirken biz de zarar göreceğiz. Böyle bir durumda kötü duygularımızı kontrol altında tutarak bu plandan vazgeçmeliyiz. Öncelik bizim fayda görmemiz veya zarardan korunmamızdır. İdeal olan, bizimle ilgili hiçbir negatif sonucu olmasa bile öfkemize hâkim olmak ve muhatabımızı Allah'a havale etmektir.

Çevremizdeki saygın insanların tecrübelerinden ve yaşadıklarından sanki biz yaşamışız gibi ders almalıyız. Başkalarının birikiminden yararlanmak kişisel ve ahlaki gelişimimizi hızlandırır. İş yerinde diğer çalışanların yaşadıklarından maksimum seviyede istifade etmeli ve daha önce yapılan hataları tekrarlama durumuna düşmemeliyiz. Yaptığımız işe duyduğumuz saygının bir sonucu olarak ve kurumun menfaati için, yaşadığımız tecrübeleri, ilgili kişilerle paylaşmalı ve aynı hataların tekrarlanmasını önlemeye çalışmalıyız.

Ethical principles for Employees-4

Don't compare yourself to others and be unhappy.

In conflict situations use verbal communication instead of written one such as email or instant message.

Başkalarıyla kendimizi karşılaştırıp mutsuz olmaya-
lım. İş yerinde yaşanan huzursuzlukların en temel nedenle-
rinden birisi kişinin kendini başkalarıyla karşılaştırmasıdır.
Uçağa biniyorsunuz. Ekonomi sınıfında yanınızda oturan
yolculara uçak biletini kaçta aldığını soruyorsunuz. Birisi 100
lira ödemiş, diğeri 300 lira, siz ise 200 liraya almışsınız aynı
bilet. Ben neden başkasından 100 lira fazla ödedim diye yol
boyunca huzursuzluk yaşıyorsunuz. Hâlbuki herkesin duru-
mu başkadır. Birisi bileti aylar önce ucuzken, diğeri ise son da-

Çatışmalı durumlarda yazılı iletişim yerine sözlü ileti-
şim tercih edilmelidir. Söz uçar yazı kalır. Dolayısıyla bazı
konuları sözde bırakmamak ve yazılı hale getirmek gereke-
bilir. Burada bizim vurgulayacağımız şey ise iş yerinde veya
başka zeminlerde başkalarıyla çatışmalı bir durum olduğun-
da yazılı iletişimin kullanılmamasıdır. Mektup, sosyal medya
paylaşımı, elektronik posta, telefon mesajı gibi yazılı metin-
lerde öfke, sevgi, mizah, şaka, nefret gibi duyguları sağlıklı bir
şekilde aktarmak zordur. Yanlış anlaşılmalara çok müsait bir
zemindir yazılı iletişim. Yaptığımız bir şaka veya gönderme
yanlış algılanabilir. Mesajı alan kişinin ruh halinin veya bakış
açısının etkisiyle veya bizim derdimizi güzel ifade edememe-
miz sebebiyle muhatabımız bambaşka şeyler anlar, hisseder.
Bu durumun farkına varamadığımız için herhangi bir düzelt-
me imkânımız da olmaz.

Ethical principles for Employees-5

Market and inform your achievements to the managers.

Do not market your achievements to your co-workers. Try not to make them jealous.

When hiring, select the ones with high moral intelligence.

Yapılan işin reklamını üsttekilere yapmak iyidir. Kendini övmek iyi bir huy değildir ve kendi reklamını yapanlar pek sevilmezler. Hatta böyle kişilere “kerameti kendinden menkul” şeklinde bir yakıştırma yapılır. Ancak iş yerinde durum böyle değildir. Üst yöneticileri yaptığımız işler, faaliyetler ve başarılarla ilgili bilgilendirmek asli görevlerimiz arasındadır. Burada amaç, bizim ne yaptığımızın doğru olarak bilinmesini sağlamaktır; yoksa yaptığımız şeyleri olduğundan daha fazla göstermek ve abartmak söz konusu olmamalıdır.

İş arkadaşlarının gıpta ve kıskançlık damarını tahrik etmek doğru değildir. Eğer çalışan bir kişi, iş yerinde antipatik olmak istiyorsa kendisiyle aynı konumda olan iş arkadaşlarına kendi başarılarını ve yeteneklerini anlatsın. Bu şekilde onların gıpta ve kıskançlık damarını tahrik etmiş olur. Genelde iş arkadaşları birbirinin ne yaptığını zaten bilir ve diğeri daha başarılı ise içten içe kıskançlık duyar. Bunu onların gözüne sokmak ise kişiyi sevimsiz yapmaktan başka bir işe yaramaz.

İşe alırken ahlaki zekâsı yüksek olanı tercih edin. İşveren birini işe alırken işle ilgili bilgi, yetenek ve tecrübelerini öncelikle değerlendirmesi doğaldır. Eğer seçimi iki adaya indirgemişse ve iki adayın işin tekniği ile ilgili özellikleri birbirine yakınsa; ahlaki zekâyı uygun bir tercih yaparak ahlaki zekâsı yüksek olan adayı işe alması gerekir.